

Jagttider – hjortevildt

Et eksempel på lokal indflydelse

Tekst: Mads Flinterup, Danmarks Jægerforbund Foto: Jens Kristian Kjærgård m.fl.

TRE FORHOLD ADSKILLER hjortevildt fra småvildt! For det første færdes hjortevildt over store arealer. Mest ekstremt er kronvildtet, hvor danske studier har vist, at en voksen kronhind har et årligt aktivitetsområde på omkring 1.000 ha. Nordtyske studier har vist, at voksne hjorte kan have aktivitetsområder på 10.000-20.000 ha. Det gør, at mange jægere kan få muligheden for at nedlægge det enkelte stykke hjortevildt i løbet af en sæson.

Hjortevildt adskiller sig også fra småvildt ved, at det har en direkte påvirkning på landskabet. Disse to forhold omkring hjortevildtet gør, at de enkelte dyr „påvirker“ mange mennesker og skaber potentielle konflikter på tværs af interesser.

Dertil kommet et tredje forhold, som adskiller hjortevildtet fra småvildtet, nemlig at individet lader sig køns- og aldersvurdere i felten. Ved de øvrige vildtarter er dette ikke en oplagt mulighed, og disse vildtarter nedlægges ud fra deisen, at en gås er en gås, og en agerhøne en agerhøne etc. Men når det enkelte dyr kan køns- og aldersvurdes, giver det helt unikke muligheder for at sikre en af-

skydning, som fører til de ønskede mål for bestanden.

Starten i 2004

Med baggrund i et ønske om en bedre forvaltning af i første omgang de lokale kronvildtbestande, senere ditto dåvildt, blev der nedsat regionale hjortevildtgrupper i 2004. Disse grupper er nedsat i erkendelse af, at der kan være meget store forskelle i, hvilke udfordringer de enkelte delbestande står over for. Derfor kan en national løsning ikke håndtere alle forvaltningsmæssige udfordringer. Der er ganske enkelt for store regionale forskelle.

Regionalt tilpassede jagttider på

kron- og dåvildt er ikke noget nyt. Siden reintroduktionen af kronvildt nord for Limfjorden har jagttiden her være lokalt tilpasset. Her har jagttiden været styringsredskabet til at sikre bestandens fortsatte vækst i området ved at begrænse længden af jagtperioden. Centralt i hjortevildtgruppernes arbejde er dog målsætninger om at sikre afskydningen af de rette dyr på en fornuftig måde. En af de mere håndgribelige målsætninger er at øge andelen af ældre hjorte i bestanden.

Den første lokale fredning

Den første lokale fredning, som blev indført for at imødekomme dette

I Vestjylland har man også forsøgt sig med en lokal jagttid som forvaltningsværktøj. I et nærmere defineret geografisk område gælder følgende jagttid for kronvildt. Se begrundelsen ovenfor.

Spidshjort og kalv:	01.09-31.01
Kronhjort med mindst ni sprosser på minimum to cm:	01.09-31.12
Kronhjort med mindre end ni sprosser på minimum to cm:	16.10-31.12
Kronhind:	16.10-31.01

mål, var på Djursland, hvor kronspidshjorten blev fredet. En sådan fredning af etårshjorte øger naturligvis andelen af hjorte ældre end ét år betragteligt allerede året efter. Men når Vildtforvaltningsrådet taler om at øge andelen af ældre hjorte, tales der for kronvildt om hjorte på mindst otte år! Det betyder med andre ord, at den hjort, som var fredet som spidshjort, efterfølgende skal overleve seks hele jagtsæsoner for at kunne bidrage til at øge andelen af ældre hjorte på Djursland!

Lokalfredning i Vestjylland

I Vestjylland har man haft et ønske om, at afskydningen skal præges i en bestemt retning. Afskydningen skal være stor, men med en mere skånsom afskydning af hjortene end hidtil. Endvidere er området domineret af mange private landbrugsarealer, der grænser op til store plantager, som ikke ejes af landmændene. Der er derfor en åbenlys konflikt mellem landmanden, som lægger foder til kronvildt hen over sommeren, og skovejeren, som har kronvildtet i dagtimerne i jagtsæsonen. Der er derfor et udpræget ønske om at sikre mulighed for afskydning af kronvildt på landbrugsarealerne, hvorfor jagtsæsonen starter 1. september, før kronvildtet begynder at opholde sig permanent i skovene i dagtimerne.

Flest kalve

Da ønsket er, at hovedvægten i afskydningen ligger på kalvene, har man valgt at give maksimal jagttid på disse. Endvidere ønsker man også at sikre muligheden for, at man forsåt kan nedlægge sit livs hjort, og netop i brunstperioden har man de bedste muligheder for at vurdere den enkelte hjort, før den evt. nedlægges. Den første fase af den lokale jagttid er derfor en periode, hvor man ønsker en velovervejet afskydning af hjorte, hvorfor kun store hjorte (i denne sammenhæng har idealet været en kronebærende hjort) er jagtbare, samt en

maksimal afskydning af kalve. For at give de markskaderamte landmænd en jagtlig kompensation er også spidshjorten jagtbar i denne periode. Fra midten af oktober er brunsten overstået, og kronvildtet opholder sig mere fast i de store plantager. Her begynder sæsonen for de store fællesjagter på kronvildt. På disse fællesjagter er afskydningen underlagt jagtlederens parole, og derfor er der helt frem til nytår jagttid på alt kronvildt. Dette er udtryk for en forventning om, at jagtlederens parole efterlever de lokale forvaltningsmålsætninger, men er samtidig også indført for at sikre, at ingen bliver kriminaliseret ved at nedlægge en hjort, som ikke overholder parolen. Endelig giver bestemmelsen mulighed for at nedlægge enkelte åbenlyse dårlige seks- og otteendere ved selektiv afskydning i netop den periode.

I januar fortsætter selskabsjagterne, men for at sikre maksimal afskydning af hinder og kalve, hvilket man vurderer kun finder sted, når jægerne ikke sidder og venter på skudchancen til en hjort, har man valgt at frede hjorte ældre end spidshjort.

Man havde en plan

Den forvaltningsmæssige baggrund for jagttiden på kronvildt i Vestjylland er altså på plads, og den gør også jagttiden letforståelig! Men her, hvor modellen har været i spil i én jagtsæson, står det klart, at afskydningen inden for de nævnte rammer ikke er

gået helt efter intentionen. Spidshjorten er jagtbar hele sæsonen, men der bør til enhver tid nedlægges en kalv frem for en spidshjort. At spidshjorten er jagtbar i forbindelse med sæsonen for fællesjagterne, er ikke et udtryk for, at man ønsker disse skudt frem for kalve og hinder. Bestemmelsen er indført i erkendelse af, at det i skydningen, når rudlen kommer frem, kan være svært at skelne spidshjort fra hind, hvorfor en jagttidsfredning af spidshjorten utilsigtet vil kriminalisere nogle jægere.

Men værst har det dog været, at flere jægere har skullet lade seks- og otteendere gå pga. fredning i brunstperioden for så at opleve, at disse hjorte ukritisk og uden begrænsning er skudt på fællesjagter i den efterfølgende periode. Disse problemer anskueliggør udfordringen omkring jagttider som forvaltningsredskab. Det nytter ikke stort at lave justeringer af jagttiden for at sikre en mere fornuftig afskydning, hvis den enkelte jæger ikke forstår og efterlever intentionen!

Jagttider er det civiliserede samfunds måde at regulere rettighederne mht. jægeres tidspunkter til at drive jagt. Men god vildtforvaltning baseres ikke på rettigheder, men på gensidig respekt og forståelse af forskellige interessers ønsker til en given bestand. Jagttiderne er og bliver derfor kun en ramme for fornuftig forvaltning af vildtet.

mf@jaegerne.dk

Mads Filmerup

I en lokal jagttid i Vestjylland er spidshjorten jagtbar hele sæsonen - men det er ikke et udtryk for, at man ønsker disse skudt frem for kalve og hinder.